

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3059/2020
17.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Бељан, адвокат у ..., против тужене Републике Србије, Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво из Београда, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7943/2019 од 23.10.2019. године, у седници већа одржаној 17.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7943/2019 од 23.10.2019. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1685/17 од 16.04.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се утврди да је Закључком Владе Републике Србије број 401-161/2008-1 од 17.01.2008. године повређено начело једнаких права и обавеза чиме је извршена дискриминација тужиоца на основу места пребивалишта; ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове поступка у износу од 6.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7943/2019 од 23.10.2019. године одбијена је жалба тужиоца, потврђена првостепена пресуда и одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), Врховни касациони суд је установио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. става 2. тачке 2) ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био војник на редовном одслужењу војног рока у ВП ...-.../... .. од 23.09.1998. године до 10.12.1998. године, ВП ...-... .. од 11.12.1998. године до 14.12.1998. године и ВП ...-... .. од 14.12.1998. године до 20.09.1999. године. Тужиоцу је евидентирано учешће у рату од стране ВП ...-... .. у периоду од 24.03.1999. године до 26.06.1999. године.

Влада Републике Србије је 11.01.2008. године са штрајкачким одбором ратних војних резервиста из неразвијених општина Куршумлија, Лебане, Бојник, Житорађа, Дољевац, Прокупље и Блаце закључила споразум којим регулише исплату помоћи наведеним неразвијеним општинама у укупном максималном износу од 2.000.000.000,00 динара. На основу члана 61. става 2. Закона о приватизацији и члана 43. Закона о Влади, дана 17.01.2008. године, Влада доноси закључак под бројем 401-161/2008 којим је тачком 2. одређено да се део средстава остварених у поступку приватизације 2007. године у износу од 2.000.000.000,00 динара пренесе у 6 месечних рата почев од јануара 2008. године на посебне рачуне неразвијених општина Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље, као социјална помоћ угроженом становништву. Тачком 4. наведеног закључка одређено је да ће критеријуме за расподелу новчане помоћи из тачке 2. овог закључка сачинити комисија састављена од представника локалне самоуправе и штрајкачког одбора ратних војних резервиста, а тачком 5. да ће право на добијање новчане помоћи стећи сваки ратни војни резервиста из општина наведених у тачки 2. овог закључка који достави правноснажну пресуду донету на основу одрицања од тужбеног захтева пред надлежним судовима против Републике Србије ради исплате накнада, као и писмену изјаву да нема даљих потраживања по овом основу према Републици Србији.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови налазе да је тужилац био учесник рата 1999. године као војник на одлужењу војног рока, због чега није испуњавао услове за исплату спорних ратних дневница, па није ни дискриминисан предметним закључком Владе Републике Србије на основу места пребивалишта.

Забрана дискриминације по било ком основу прописана је одредбом члана 21. Устава Републике Србије, уз ограничење да се дискриминацијом не сматрају посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица или групе лица које су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима. Општа забрана дискриминације предвиђена је и чланом 14. ратификоване Европске конвенције за заштиту људских права и слобода и чланом 1. Протокола 12. уз Конвенцију. Пребивалиште је, уз држављанство и лично име, атрибут односно лично својство сваког физичког лица, независно од тога што о истом може произвољно одлучивати свако физичко лице. Држава може да чини разлику по регионалном принципу, односно по пребивалишту као личном својству, ако је та разлика разумна и оправдана ради постизања пуне равноправности лица или групе лица која су суштински у неједнаком положају са осталим грађанима. Неоправдано прављење разлике по том основу представља дискриминаторско поступање супротно наведеним одредбама Европске конвенције и Устава Републике Србије. О томе се изјаснио и Европски суд за људска права, који је у својој одлуци *Okpysz V. Germany* број 59140/00

од 25.10.2005. године навео да се под дискриминацијом подразумева неједнако поступање према лицима која се налазе у истој или сличној ситуацији без објективног и разумног оправдања када се оно заснива на неком личном својству.

Чланом 7. Закона о Војсци Југославије („Службени лист СРЈ“ бр. 43/94...74/99), који се примењивао у време када је тужилац учествовао у рату 1999. године, било је прописано, између осталог, да се Војска Југославије састоји од сталног и резервног састава, да стални састав Војске чине професионални војници и војници на служењу војног рока, а да резервни састав Војске Србије чине резервни официри, резервни подофицири, војници у резерви и жене-војни обвезници, те да се резервни састав Војске дели на активну и пасивну резерву. Закон о Војсци Србије ("Службени гласник РС" бр.116/07...36/18), који је сада на снази, а примењивао се и у време доношења спорног Закључка Владе Републике Србије, такође у члану 5. прави разлику између сталног и резервног састава војске, при чему у стални састав убраја војнике на служењу војног рока, а у резервни састав војнике у резерви, односно резервне војне обвезнике.

Тачком 1. Закључка Комисије, која је сачињавала критеријуме за доделу новчане помоћи војним резервистима из 1999. године, наведено је да право на новчану помоћ у износу од 100% дневнице имају сви војни резервисти, док је у тачки 4. наведено да немају право на новчану помоћ следеће категорије лица и то: активна војна лица, тада и сада у Војсци, припадници ОУП-а и резервног састава ОУП-а и лица која су накнадно по овом основу остварила и наплатила у судским и другим поступцима.

Предмет спора у овој парници се у суштини односи на питање да ли је тужилац дискриминисан закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године у односу на друга лица на која се односи тај закључак, а која имају пребивалиште на подручју неразвијених општина које су поменуте у том закључку. За постојање дискриминације је пре свега неопходно да се лица налазе у истој или сличној ситуацији. По оцени Врховног касационог суда, тужилац не спада у групу лица која би имала право на наплату ратних дневница, јер је за време ратних дејстава 1999. године био војник на редовном одлужењу војног рока, дакле у сталном саставу војске, а закључак Владе Републике Србије, који је по наводима тужбе дискриминаторски акт, у тачки 5. предвиђа да право на добијање новчане помоћи има сваки ратни војни резервиста, под даље прописаним условима. Имајући у виду цитиране одредбе закона који су важили како у време ратних дејстава, тако и у време када је донет спорни закључак Владе РС, несумњиво произлази да се лице које се налази на редовном одслужењу војног рока не може изједначити са лицем које је у резервном саставу војске. Како се закључак Владе РС односи на лица у резервном саставу (тзв. ратне војне резервисте) и како из тачке 4. закључка Комисије која је сачинила критеријуме за доделу новчане помоћи војним резервистима из 1999. године, следи да немају право на новчану помоћ одређене категорије лица, између осталог и активна војна лица (тада и сада у Војсци), то тужилац не спада у групу лица која би имала право на наплату ратних дневница, јер је у време ратних дејстава спадао у категорију војних лица, као припадник сталног састава тадашње Војске Југославије.

Сходно наведеном, Врховни касациони суд је применом члана 414. става 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Применом члана 165. става 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, Врховни касациони суд је одбио захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка јер није успео у том поступку.

**Председник већа – судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић